

aby se mohlo spolehlivě rozhodnouti ihned ve věci samé. Nálezací soud vychází z předpokladu, že prasknutí ruční brzdy bylo jen následkem nepřiměřené rychlosti jízdy a vyvolané tím nutností náhlého a prudkého zabrzdění. Naproti tomu podali znalci posudek, že obžalovaný dal výstražná znamení včas a dostatečně a že ani jinak nejednal proti provozním předpisům a že by k neštěstí nebylo došlo, kdyby obžalovanému nebyla praskla ruční brzda. Podle toho se zdá, že znalci vycházejí z názoru, že v prasknutí brzdy dlužno spatřovati pouhou obžalovaným nezaviněnou a od něho nepředvídatelnou nešťastnou náhodu. Rozsudek se s posudkem znalců v posledním směru blíže neobírá a neuvádí, proč nepřikládá posudku cenu a význam, nebo z jakých jiných příčin jej odmítá. Toho bylo zapotřebí, jakž zmateční stížnost uplatňuje. Zjišťujeť rozsudek, že obžalovaný, když na vzdálenost asi 40 kroků zahlédl hlavy koňů a jich předky (povoz naložený jetelem jel po okresní silnici od K. a křižoval státní silnici, by pokračoval v jízdě po vozové cestě do L.) zmírnil původní jím doznanou rychlost 30 až 40 km na 15 až 20 km, tedy o polovici, a tu že mu praskla ruční brzda a nožní brzda že nepostačila k zabrzdění a zastavení stroje. Není jasno, zda i tato zmírněná rychlost (15 až 20 km), za níž podle odůvodnění rozsudku ruční brzda praskla, byla takovou, že svou nepřiměřeností způsobila prasknutí brzdy či zda při rychlosti té dlužno na ono prasknutí pohlížeti jen jako na náhodu obžalovaným nezaviněnou a nepředvídanou, takže, kdyby této náhody nebylo, bylo by se obžalovanému podařilo ještě včas stroj zastaviti a srážce předejiti. Okolnost ta je pro posouzení věci rozhodného významu, dotýkajíc se podstaty věci. Již z této příčiny bylo zmateční stížnosti vyhověti, rozsudek zrušiti a věc vrátiti soudu první stolice k opětnému projednání a rozhodnutí. Nálezacímu soudu bude se však podle toho, jaké stanovisko zaujme při novém rozhodnutí, zabývati i otázkou subjektivního zavinění, která v napadeném rozsudku není vůbec na přetřes vzata. Subjektivní stránka musí však býti rozsudkem výslovně zjištěna a po zákonu (§ 270 čís. 5 tr. ř.) odůvodněna, neboť jinak neodpovídá odsuzující výrok zákonu; zejména bude nutno uvažovati, zda obžalovaný při rychlosti 15 až 20 km mohl předvídati, že při prudkém zabrzdění brzda může prasknouti. Bylo proto uznati, že jednání obžalovaného přichází v úvahu jen jako přečin podle § 335 tr. zák. vzhledem k tomu, že vyloučení kvalifikace podle § 337 tr. zák. nebylo veřejným obžalobcem napadeno a stalo se proto právoplatným. Za tohoto stavu věci není zapotřebí obíratí se dalšími výtkami stížnosti.

Čís. 3160.

Šetření předpisů o úpravě otázek jest úřední povinností porotního soudu nezávislou na návrzích stran.

Po (formálně) nezávadně proneseném výroku porotců nelze již dávatí nové otázky.

Kdy jest dáti k hlavní otázce na zločin násilného smilstva dodatkovou otázku, zda pachatel spáchal čin v omylu, že se mu znásilňovaná žena oddává dobrovolně.

(Rozh. ze dne 26. dubna 1928, Zm II 115/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Brně ze dne 16. února 1928, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem násilného smilstva podle § 125 tr. zák.

Důvody:

Dovolávajíc se ustanovení § 344 čís. 5 a 6 tr. ř. vytýká zmateční stížnost, že nebyla, ač obhájce tak žádal, porotcům dána k první hlavní otázce — jednající o zločinu násilného smilstva — otázka dodatková, zda obžalovaný spáchal trestný čin v omylu, že se mu S-ová oddává dobrovolně. Vytýkajíc takto porušení jednoho z předpisů o úpravě otázek, jichž šetření je chráněno zvláštním ustanovením § 344 čís. 6 a k nimž se proto nevztahuje povšechné ustanovení § 344 čís. 5 tr. ř., uplatňuje stížnost věcně pouze důvod zmatečnosti podle § 344 čís. 6 tr. ř. Jelikož šetření předpisů o úpravě otázek jest úřední povinností porotního soudu nezávislou na návrzích stran, nezáleží na tom, zda byl návrh obhájcův na onu otázku učiněn opožděně, jak předpokládal porotní soud, či zavčas, jak dovozuje stížnost, ač sluší k vývodům stížnosti podotknouti, že po (formálně) nezávadně proneseném výroku porotců nelze již dávatí nové otázky (srovnej rozh. čís. 2274 sb. n. s.). Povinnost soudu dáti otázku, o niž jde, byla by podle § 319 tr. ř. nastala, kdyby bylo výsledky hlavního přelíčení tvrzeno, že obžalovaný jednal v omylu, pro který nebylo lze v činu spatřovati zločin (§ 2 písm. e) tr. zák.). Omyl jest zjevem duševního života, který se přirozeně sám o sobě vymyká z postřehů jiných osob. Mohl by tudíž býti omyl obžalovaného tvrzen, přesněji napovězen jinými výsledky hlavního přelíčení než jeho obhajobou jen, byl-li jimi tvrzen (napovězen) projev obžalovaného, že byl v omylu. Poukazů na takový projev ve výsledcích hlavního přelíčení, zejména ve výpovědi svědkyně Milady S-ové není a stížnost jich neuplatňuje. Proto stačí dokázati, že ani obhajobou obžalovaného nebyl tvrzen aneb i jen napovězen omyl naznačený v navrhované otázce. Omylem po rozumu § 2 písm. e) tr. zák. jest nesprávnost (po případě i nedostatek) představy pachatelovy o některé skutečnosti, která jest složkou děje naplňujícího objektivně skutkovou podstatu trestného činu, takže jest podstatou omylu nesoulad představ pachatelových se skutečnostmi, k nimž se představy vztahují. Omyl je tudíž pachatelem tvrzen (napovězen), připouští-li sice, že tu jsou objektivně určité skutečnosti, uplatňuje však současně, že o nich nevěděl aneb měl představu, že tu jsou skutečnosti jiné. V souzeném případě byl by omyl obžalovaného, že se mu S-ová oddává dobrovolně, tvrzen (napovězen) jen tehdy, kdyby byl obžalovaný doznal, že tu byl objektivně odpor S-ové čelící jeho násilí a směřující k tomu, by se nestala bezbrannou, že však předpokládal, že tu takového odporu není. Než tak se obžalovaný při hlavním přelíčení podle záznamů nehájil. Obžalovaný ne tvrdil, že zdolával nějaký odpor S-ové maje za to, že odpor jest jen zdánlivým, naopak udal jen, že vzal S-ovou za ruce, zavedl ji na pohovku, sedl si vedle ní a provedl, líbaje ji, docela klidně soulož, při čemž ona nekřičela a se nebránila, že se mu oddala beze všech známek

odporu a že se proto domníval, že svoluje, že ji, když seděla u stolu, několikrát políbil, nač nic neřekla, . . . že ji pak políbil na krk, odváděl ji pomalu na pohovku a položil ji na ni, a vykonal soulož, aniž by se byla bránila, že S-ová měla ruce volné, levou že si držela oči a pravou měla volně vedle těla. Těmito údaji byl tvrzen naprostý nedostatek skutečností poukazujících ku projevům vzpírající se vůle S-ové a jen z nedostatku těchto skutečností, nikoliv z nesprávné představy, nebo z nedostatku jejího byl z nich odvozen názor, že S-ová k souložu svoluje. Nikoliv nesoulad, nýbrž naprostý soulad představ obžalovaného se skutečnými (ovšem jen udánlivými) událostmi byl obhajobou uplatňován. Obhajoba nebyla tvrzením neb i jen napovězením omylu, nýbrž jen popíráním jakéhokoliv násilí a zejména popíráním zlého úmyslu, zlomiti odpor S-ové a učiniti ji bezbrannou k vůli souložu. V důsledku toho nebylo tu předpokladu, z něhož jest dáti podle § 319 tr. ř. dodatkovou otázku, takže tím, že nebyla dána, nebyl předpis ten porušen. Namítá-li obhájce obžalovaného teprve při veřejném roku, že Milada S-ová nebyla ani s to, by vyvinula odpor, že tu tedy se strany obžalovaného nebylo násilí, neprovádí žádného zmatku hmotněprávního po zákonu, nýbrž vybočuje jen ze skutkového stavu zjištěného výrokem porotců a nelze proto k tomuto přednesu v řízení zrušovacím hleděti. Zbývající ještě vývody stížnosti — uplatňující, že bylo zprávami v novinách o jinakých proviněních obžalovaného působeno na porotce ve směru obžalovanému nepříznivém a že byla vzbuzena nepříznivá obžalovanému nálada i u členů porotního soudního dvoru, takže byl prý obžalovaný vyslýchán též o obvinění teprve v oněch zprávách projeveném a k projednané věci nepřiléhajícím — nepoukazují k žádnému ze zmatků v § 344 tr. ř. výlučně uvedených, vybočují z rámce zrušovacího řízení a není třeba na ně odpovéděti, to tím méně, any nemají ve spisech soudu prvé stolice žádné opory.

Čís. 3161.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Zločin podle § 10 (1) zákona, užili-li poslanci v poslanecké sněmovně násilí spočívajícího ve skutečných činech násilných, by předsedajícímu místopředsedovi poslanecké sněmovny a zákonodárnému sboru ve výkonu jejich pravomoci bránili a výkon ten mařili.

Ideální souběh zločinu podle § 10 (1) zákona s kárným činem podle § 52 jednacího řádu poslanecké sněmovny.

S hlediska skutkové podstaty podle § 10 (1) zákona jest lhostejno, zda mohl ústavní činitel přes jednání pachatelovo svou pravomoc vykonávati čili nic; zločin je dokonán, jakmile pachatel užil násilí, by bránil ústavnímu činiteli ve výkonu jeho pravomoci nebo výkon ten mařil, takže nesejde na tom, zda pachatel dosáhl vůbec toho, co bylo jeho úmyslem (skutečného zmaření výkonu pravomoci).

Násilí v § 10 (1) zákona předpokládané nemusí směřovati přímo proti ústavnímu činiteli, jehož pravomoc je tímto ustanovením chráněna, nýbrž může býti namířeno i proti osobě jiné (zpravodaji poslanecké sněmovny), vyžaduje se však, by užitím násilí byla nepřímá dotčena i vol-